

Sygn. akt V CZ 41/13

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa M. K.
przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej Nieruchomości położonej w B.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 października 2013 r.,
zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Okręgowego w K.
z dnia 7 maja 2013 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania, pozostawiając
temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B. - po rozpoznaniu sprawy z powództwa M. K. przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej nieruchomości przy ul. P. 20 w B. o zapłatę - wyrokiem z dnia 20 lutego 2013 r. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3 927,37 zł z odsetkami, natomiast w pozostałej części powództwo oddalił.

Na skutek apelacji powoda, Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 7 maja 2013 r. uchylił ten wyrok w części oddalającej powództwo, zniósł postępowanie przed Sądem Rejonowym poczynszyszy od dnia 15 lipca 2012 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy ustalił, że powód dochodzi od pozwanej Wspólnoty Mieszkaniowej wynagrodzenia, kar umownych oraz innych należności wynikających z zawartej z pozwaną umowy o prace remontowo - budowlane. Początkowo w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji pozwana występowała samodzielnie, a czynności procesowe w jej imieniu podejmowali członkowie zarządu. Od dnia 15 lipca 2012 r. w imieniu pozwanej występowała, jako pełnomocnik, M. K., niebędąca adwokatem ani radcą prawnym, która dla wykazania swojego umocowania dołączyła do akt sprawy pełnomocnictwo oraz dwie umowy zlecenia, zawarte z pozwaną w dniach 1 marca i 24 listopada 2012 r.

Sąd Okręgowy uznał, że M. K., która pozostawała z pozwaną w stałym stosunku zlecenia, nie mogła być jej pełnomocnikiem, ponieważ umowa zlecenia może stanowić podstawę do udzielenia przez mocodawcę pełnomocnictwa procesowego tylko wtedy, gdy przedmiotem sprawy są określone w umowie czynności prawne, faktyczne lub usługi, które przyjmujący zlecenie ma dokonać dla dającego zlecenie. Analiza załączonych umów zlecenia prowadzi do wniosku, że M. K. nie mogła występować w niniejszej sprawie w roli pełnomocnika procesowego, w związku z czym postępowanie przed Sądem pierwszej instancji od dnia 15 lipca 2012 r. jest dotknięte nieważnością (art. 379 pkt 2 k.p.c.). Z tej przyczyny Sąd Okręgowy uchylił wyrok Sądu pierwszej instancji w zaskarżonej części, zniósł postępowanie przed tym Sądem poczynszyszy od dnia 15 lipca 2012 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania (art. 386 § 2 k.p.c.).

W zażaleniu pozwana wniosła o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego, zarzucając naruszenie art. 386 § 2 w związku z art. 379 pkt 2 i art. 87 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że M.K. nie mogła występować w roli pełnomocnika, i art. 378 § 1 w związku z art. 379 pkt 2 k.p.c. przez przyjęcie, że zachodzi nieważność postępowania, mimo że pozwana nie podnosiła zarzutu nieważności, a zaskarżone orzeczenie nie jest orzeczeniem na jej korzyść.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 172, poz. 1804) ustawodawca - nowelizując art. 87 § 1 k.p.c. - powrócił do stanu prawnego sprzed dnia 1 lipca 1996 r. (Dz. U. z 1996 r. Nr 43, poz. 189), kiedy pełnomocnikiem w postępowaniu cywilnym mogła być także osoba sprawująca zarząd majątkiem lub interesami strony albo osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodził w zakres tego zlecenia. Zarówno pod rządem art. 87 § 1 k.p.c. w jego brzmieniu sprzed dnia 1 lipca 1996 r., jak i w brzmieniu nadanym powołaną ustawą z dnia 2 lipca 2004 r., Sąd Najwyższy podkreślał, że w przepisie tym chodzi o stały stosunek zlecenia w rozumieniu art. 734 k.c. lub o stosunek obligacyjny, do którego stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.), określający rodzaj czynności prawnych, faktycznych lub usług, jakie przyjmujący zlecenie zobowiązał się dokonać na rzecz dającego zlecenie. Ocena skuteczności ustanowienia takiego pełnomocnika, wymaga porównania zakresu zlecenia oraz zakresu pełnomocnictwa i zbadania, czy mieści się w nim przedmiot sprawy, czyli żądanie pozwu i uzasadniające je okoliczności faktyczne. Stopień konkretyzacji zakresu zlecenia musi więc umożliwiać sądowi ocenę, czy przedmiot sprawy obejmuje czynność prawną, usługę lub czynność faktyczną wchodzącą w zakres zlecenia. Podstawy pełnomocnictwa procesowego udzielonego zleceniobiorcy przez dającego zlecenie nie może w związku z tym stanowić umowa stałego stosunku zlecenia, obejmująca jedynie reprezentowanie interesów majątkowych dającego zlecenie przed sądami (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1992 r., III CZP 4/92, Wokanda 1992 r., nr 6, s. 4, z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 51/08, OSNC 2009, nr 7-8, poz. 104 i z dnia 23 września 2010 r., III CZP 52/10, OSNC 2011, nr 5, poz. 51, wyrok z dnia 30 czerwca 2010 r., V CSK

1/10, nie publ., oraz postanowienia z dnia 15 maja 2007 r., V CZ 32/07, nie publ., z dnia 26 listopada 2010 r., IV CZ 84/10, nie publ., z dnia 21 czerwca 2011 r., I CZ 44/11, nie publ. i z dnia 9 września 2011 r., I CZ 53/11, nie publ.).

Inaczej trzeba ocenić umowę zlecenia obejmującą stałe świadczenie pomocy prawnej, w której strony określiły czynności lub usługi, do jakich zobowiązał się przyjmujący zlecenie; umowa taka może być podstawą pełnomocnictwa procesowego.

W niniejszej sprawie strony w dniu 1 marca 2012 r. zawarły umowę zlecenia, w której M. K. zobowiązała się do świadczenia na rzecz Wspólnoty Mieszkaniowej pomocy prawnej, obejmującej doradztwo z zakresu prawa cywilnego w sprawach związanych z funkcjonowaniem Wspólnoty Mieszkaniowej, w tym wydawanie ustnych i pisemnych opinii, telefonicznych konsultacji prawnych i krótkich konsultacji przesyłanych faksem lub pocztą elektroniczną. W kolejnej umowie z dnia 24 listopada 2012 r. strony sprecyzowały, że w zakres świadczonej pomocy prawnej wchodzi udzielanie bieżących konsultacji prawnych w formie ustnych i pisemnych opinii oraz udzielanie telefonicznych konsultacji prawnych w szczególności w toczącej się sprawie z powództwa M. K. o zapłatę.

Rację ma skarżąca podnosząc, że obie umowy obejmowały stałe prowadzenie obsługi prawnej oraz że zakres zlecenia został w nich określony w sposób pozwalający na dokonanie oceny, czy przedmiot niniejszej sprawy wchodzi w zakres zlecenia. Udzielenie M. K. pełnomocnictwa procesowego było czynnością wtórną i funkcjonalnie związaną z łączącym ją z pozwaną stosunkiem zlecenia. W tej sytuacji - wbrew odmiennej ocenie Sądu Okręgowego – M. K. mogła być w niniejszej sprawie pełnomocnikiem procesowym. Postępowanie przed Sądem pierwszej instancji nie było więc dotknięte nieważnością.

Uszło również uwagi Sądu Okręgowego, że M. K. uczestniczyła w rozprawie przed Sądem pierwszej instancji każdorazowo obok jednoosobowego zarządu pozwanej Wspólnoty w osobie T. S. (k. 116 i 133). Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2007 r., III CZP 65/07 (OSNC 2008, nr 7-8, poz. 69), wspólnota mieszkaniowa, działając w ramach przyznanej jej zdolności prawnej, może nabywać prawa i obowiązki do wspólnego

majątku; jest jednostką organizacyjną, której ustawa przyznała zdolność prawną (art. 33¹ k.c.). W tej sytuacji odpowiednie stosowanie przepisów o osobach prawnych prowadzi do wniosku, że jeżeli właściciele lokali podjęli uchwałę o wyborze zarządu, organem wspólnoty jest zarząd (art. 33¹ i art. 38 k.c.). W postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji pozwana była więc również reprezentowana przez swój organ.

Z tych względów, wobec braku podstaw do stwierdzenia nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji, a tym samym do zastosowania art. 386 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok, przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i orzekł o kosztach postępowania zażaleniowego zgodnie z art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ i 394¹ § 3 k.p.c.